

## ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.  
 „ $\frac{1}{2}$ ” 1 „ 60 ”  
 „ $\frac{1}{4}$ ” — 90 ”

## IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.  
 „ $\frac{1}{2}$ ” 3 ”

Numeri singuratici se vënd  
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte  
 locuri cu 6 fileri.

# Răvășul

## INSERTIUNILE

se plătesc după mări-  
 mea locului ce ocupă;  
 fiecare cm. □ costă o-  
 dată 10 fil., de 2 ori  
 8 fil., de 3 și mai multe  
 ori 6 fileri.

— 0 —

ADRESA:

„RĂVAȘUL”  
 CLUJ, — KOLOZSVÁR  
 6. JÓKAI-UTCA 6.

Redactor resp.: Dr. IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. F. DĂIANU

## Credință și credit.

Nu numai filosoful german *Schoppenhauer*, ci și înțelepciunea limbei noastre românești, a adus în apropiată și strânsă legătură idea *credinței* și *creditului*. Doar Românul, când acoardă cuiva *credit* zice că-i dă în *credință*.

Și într-o adevăr, ori cât de deosebite ar fi aceste concepte, ele au un raport de analogie; și ori cât de înaltă și sfântă ar fi *credința*, totuși *creditul* i-se aseamănă în ordinea cea mai de rënd a lucrurilor, în care își are locul seu.

*Schoppenhauer*, filosoful german, zice că precum în evul mediu idea regină a omenimei a fost *credința*, astfel în timpul mai nou idea stăpânitoare în viața omenimei este *creditul*. Precum în evul mediu *credința* a creat, cu puterea ei cuceritoare de suflete operele acele mărețe ale spiritului și energiei omenesti, pe cari și astăzi le admirăm, în mărețele creațiuni ale arhitecturii: *biserici, basilici și domuri*, — astfel în timpul mai nou *creditul* alcătuește acele palate grandioase, ce împodobesc orașele moderne, cum sunt palatele bursei, ale băncilor și societăților pe acțiuni preste tot, cari în zilele noastre s'au înmulțit foarte tare și se întăresc necontentit.

*Creditul* alcătuește astăzi acel organism *economic*, acea organizațiune de interese a oamenilor, care încheagă laolaltă largi straturi ale popoarelor și strânge legăturile de solidaritate, prietenie și frățietate între diferitele state și între feliuritele popoare din lume.

*Credința*, statornicind un raport între Dumnezeu și om, normează legăturile vieții celei nemuritoare ale sufletului și satisface lipselor vieții celei sufletești a oamenilor.

*Creditul* statornicește legături între om și om, în ordinea vieții materiale, normând raporturile economice și mulțumind lipsele schimbăcioase ale vieții acesteia vremelnice, face ca să stăpânească cu atât mai mult, cu cât se va slăbi stăpânirea *credinței* religioase.

*Credința* este încrederea în Dumnezeu, care nu înșală și nu poate să fie înșelat. *Creditul* este întemeiat pe încrederea în oameni, cari înse pot înșela, și pot să fie înșelați.

Precum religiunea înflorește în măsura în care va avea reprezentanți mai *credincioși* și mai devotați chemării lor sfinte; astfel și *creditul* va înflori în societate în măsura în care reprezentanții lui vor fi oameni mai de omenie și mai vrednici de încredere. —

Și *credința* și *creditul* sunt temelii ale vieții unui popor. Un popor *credincios* va înflori prin *credința* sa vie, pentru-că va avea și un temei eco-

nomie sănătos în *creditul* seu solid. Unde *credința* este rău slugită, prin reprezentanți nevrednici, acolo falimentul vieții religioase se apropie provocând, fără doar și poate, și falimentul vieții economice prin compromiterea sigură a *creditului*.

Temeiul *creditului* este cinstea, corectitatea și *omenia*, acest complex și cuprins al tuturor calităților bune, în înțeles etic.

Noi Românii din aceasta țeară ne-am susținut ca neam prin *credința* cea vie și puternică în Dumnezeu. Din aceasta a răsărit și temelia vieții noastre economice: *creditul*, care în timpurile vechi, patriarcale și bune, eră aproape una cu *credința*. De aci vorba Românului, care dă »în *credință*«.

Cu timpul, sub influința culturii false, fără *credință* a lumii, ce ne încunjoară, slăbind în mijlocul nostru *credința* în Dumnezeu, a scăzut și *credința* în oameni; astfel *creditul*, fără de care nu se poate închipui conviețuire și viață productivă economică, a slăbit și el și a trebuit să fie proptit cu zapise, contracte, obligațiuni și cambii, ca să nu se cutropească cu tot.

Cât de mare lipsă este de *credit* în viața de toate zilele a popoarelor, se vede de acolo, că legislativa a iscodit fel și fel de legi și măsuri cu ajutorul cărora să întărească și consolideze *creditul* între oameni. Pe aceste legi și măsuri se întemeiază organismul acela puternic, care umple astăzi viața publică a națiunilor și stăpânește covârșitor raporturile dintre state și state.

Noi, popor nenorocit prin soarte, ne-am pornit de 3—4 decenii încoace spre desvoltarea *creditului* în mijlocul nostru, ca a unui mijloc bun, ca a unei pârghii puternice a *vieții economice*, chemată a întări și hrăni viața noastră sufletească organizată în biserică și societăți, pe basa unor legături ideale sufletești.

Ce era mai natural, decât ca *bărbații credinții*, apostolii religiunii, preoții, să fie și reprezentanții *creditului* în mijlocul poporului nostru? Prin conlucrarea lor, directă și indirectă s'a creat acea organizațiune economică, care se compune din instituturile de credit și economii, cari au fost și sunt laudate și invidiate și de dușmanii nostri, tocmai pentru omenia, cu cari au fost cărmuite și pentru cinstea cu care *creditul* lor a fost păzit.

Ce se întâmplă însă de un timp? Ici coala se ivesc simptome din ce în ce mai rele și din ce în ce mai dese. Oamenii slujitori ai *credinței*, chemați a întări *creditul* acestor instituturi de tărie economică, îl compromit, și zguduie la temelia acestei organizațiuni, care este tăria și garanția vieții noastre publice.



Port din Bran (com. Brașov.)

Unde a slăbit *credința*, slăbește cinstea și omenia, și e nimic *creditul*. Căderea e cu atât mai grozavă, cu cât vine de mai sus. Pe cât de sus se înalță în ochii nostri omul *credincios*, apostolul religiunii, al încrederii în Dzeu, pe atât de adâncă și înfiorătoare este căderea lui. Și dacă și *creditul* este pus în grigea unor astfel de oameni, e cu atât mai îngrozitoare stricăciunea și pustiirea ce o fac!

E timpul să ne dăm samă de aceasta. Temnițele cuprind deja de ani de zile oameni, cari erau să fie apostoli ai *credinței* și s'au făcut subminători ai *creditului*. Trei-patru figuri din cler au ajuns de petrec azi în temnițele țării noastre pentru defraudări, înșelăciuni, falsificări, tot atâtea crime în contra *creditului*. Și poate alții sunt pe alunecuşul ce duce la acest abis.

Cine nu slugește cu *credință* lui D-zeu, cum va slugi oamenilor? Cine și-a pierdut respectul *credinței* cum va avè respectul *creditului*? Cel ce a înșelat pe D-zeu, care toate le știe, toate le judecă și le răzbnă într-o dreptate, cum nu va înșela pe oameni, cari nu știu nimic, și nu pot nimic, în raport cu atotputernicul Dumnezeu?

Cazurile se repetesc acum prea des unul după altul, când ici, când coala. Și tot cazuri mari, isbitoare, care se impun atențiunii publice! Câte vor mai fi încă, de cuprins mai puțin izbitor — dar tot așa de primejdioase!

E timpul deci să fim cu grije, cu ochii în patru. E timpul să ne dăm samă, că *creditul* — care este temelia vieții publice — se întemeiază la rëndul său pe cinste și pe omenie. Aceste calități devin virtuți indispensabile, cu cât sunt mai rari și mai necesare pentru desvoltarea sănătoasă a unei vieți economice.



E timpul să se aplice cuvântul: cei bănuți la carantină, cei dovediți la corectoriu!

Mila nu are loc acolo unde singură iustitia are cuvântul.

De milă sunt vrednici cei neputincioși și neajutorați; iustitia însă este reclamată acolo unde blăstămăția își pune masca nevinovăției, ca să-și ascundă tendințele păcătoase, a căror împlinire este pustiire și perire.

Numai într-o societate unde ordinea de drept se respectă poate exista și se poate desvolta viața, fie economică, fie culturală, fie de orice categorie.

Deci cu orice preț — *fiat iustitia* — iar după-ace s'a reparat ordinea de drept, și s'a îndreptat și greșala, și cel greșit, stăpânească mila creștinească în toată întinderea dragostei, care să întărească dintru slăbiciuni pe cel ce se ridică din cădere, cu gândul cinstit de a repara însuși, toată greșala și toată șcandela!

## Episcopi literați.

Imprejurările nefirești din țara noastră sunt de așa fel, cât nu ne prea pasă ce se întâmplă afară de viața noastră proprie, și nici chiar în cele bisericesti și spirituale — cari sunt de ordine mai înaltă — nu ne prea uităm peste îngrăditura propriei noastre organizațiuni, nici chiar la vecini. Cu toate acestea sunt din când în când unele momente de cari trebuie se luăm și noi cunoștință, fie pentru șgomotul mare, ce-l provoacă în taberele străine, fie pentru că acelea ne ating, sau tind a ne atinge și pe noi, ca popor, ca neam, ori ca biserică. — În casuri de acestea mai resbate și prin jurnalele noastre câte o notiță de informație.

Astfel de impresie a produs în timpul din urmă denumirea de odată a *cinci episcopi catolici*. Impresia aceasta s'a complicat prin faptul, că după ce denumirile de fișpani coaliția le-a escepționat și contestat s'a pus întrebarea de ce nu escepționază și denumirile de episcopi, săvârșite de Maiestatea Sa tot cu contrasignarea guvernului actual.

În acest sens s'a luat notă la noi despre denumirea aceasta »în massă« de episcopi, ca și care nu s'a mai întemplat de mult, de pe vremea lui Bach.

Pe noi însă, cari cu aceasta modestă foaie înțelegem altfel a slugi binelui deobște, decât

se obicinuieste în foile noastre peste tot, nu ne împoartă opiniile trecătoare ale coaliției de azi, care mâne-poi-mâne, în caleidoscopul mișcat al politiceii, va lua cu totul altă față. De aceea nici n'am încrestat până acum aceste opinii; pentru că din ele foarte puțin poate profita poporul nostru românesc și creștinesc, care s'a susținut și se va putea susține cu ajutorul unor principii foarte îndepărtate de ale coaliției, ca și de ale guvernului, pe care îl combate ea.

Este însă un moment în denumirile de episcopi catolici în Ungaria, care ni-se pare vrednic a se ști și la noi. Denumirile acestea aduc la poziții însemnate în viața publică și de drept din țară niște personalități marcante, distinse prin calitățile lor rari și astfel s'ar putea omul aștepta cu tot dreptul, ca să urmeze vre-o *îndreptare*, — fie și mai depărtată — în curentele ce stăpânesc aceasta țară.

Toți episcopii prin poziția lor escelentă câștigă înriurire asupra unui colț de țară; apoi sunt membrii în casa magnaților, membrii deci ai legislativei și unii consilieri intimi ai Maiestății sale. Astfel și în jos și în sus curente largi și puternice pot stăpâni, înriuri sau îndrepta episcopii. Și dacă de fapt episcopii catolici și-ar da samă, cu obiectivă și nepreocupată judecată, de starea acestei țeri, — și urmând poruncilor evanghelice — ar căuta cu toată puterea, de care dispun, *să le înnoiască și îndrepteze »toate întru Christos«* — după cât de mulți sunt — s'ar putea în scurtă vreme să se înnoiască fața pământului acestei nenorocite țeri.

Mulți vor zimbi poate cu ironie, cetind aceste și vor zice cu compătimire: naive ilusii! Zică; dar să nu uite, că ilusiile ne hrănesc sufletele și că toți avem în viață mai multe sau mai puține ilusii, cari ne susțin. Și aceia sunt adevărați *oameni*, cari deșteaptă ilusii, iar nu cei ce le zdrobesc.

Ilusiile noastre — naive dacă vă place — ni le-au deșteptat faptul, că între cei 5 noi episcopi catolici denumiți de curând sunt figuri marcante, cari s'au distins și până acuma în mod deosebit. Dacă pe acești episcopi îi numim literați, asta o înțelegem pentru unii în sens larg, încât adecă îi știm oameni cu orizonturi largi, oameni, cari au idei mari și generoase, pentru a căror validitate au știut și știu să manueze și condeii cu artă. Prin puterea literilor acești bărbați es din cercul restrins, în care îi așează oficiul și devin sufletește un bun comun al vieții publice, al tuturor.

Noul *archiepiscop dela Calocca* de pildă (Dr. Várossy Gyula), care din episcop de Alba-Regală a ajuns curând succesorul lui Császka și

Haynald al căror secretar a fost, este un bărbat foarte distins în fiecare privință. A lucrat pe terenul istoriografiei, a scris istoricul școalelor, a îmbrășsat chestiunile sociologice și s'a dovedit pe toate terenurile de un spirit apostolic, activ, generos și cu vederi corespunzătoare lipselor timpului de azi. Ca elev al seminarului central din Budapesta și ca rector în decurs de 4 ani al aceluiaș seminar, în care sunt totdeauna și câte 15 *elevi români*, el fostul secretar al lui Haynald, trebuie să ne fi cunoscut și pe noi Români și ca bărbat evangelic nu se poate să nu fie lipsit de acel șovinism urgisit, care strică așa de mult în aceasta țară și care nicăiri nu e mai respingător ca în biserică și la bărbații bisericeii la arhieriei

Al doilea bărbat pe care vrem să-l relevăm dintre cei 5 episcopi, pentru genialitatea spiritului, său, este succesorul la Alba-Regală a arhiepiscopului Dr. Várossy, cunoscutul și popularul *Dr. Ottocar Prohászka*, (al cărui chip îl dăm aici.)



El este în sens propriu și strâns luat: *episcop literat*. Ca bărbat de știință și litere și-a câștigat renumele de care se bucură în toată țara și care a resbătut de sigur și peste hotarele ei.

El n'a ocupat nici un rang ierarhic. N'a voit să primească nici o distincție; n'a avut nici odată »brâu roșu«. A fost imbiat de primatele actual, ca să fie canonic — și n'a primit. »Eminentă! nu cunosc în biserică lui Christos numai doue grade: preoția și episcopia. Nu primesc«. Acesta i-a fost răspunsul. Bărbat de 47 ani, având o carieră preotească de 25 ani, splendidă în toată privința, el se va investimenta acuși cu toate strălucirile de odăjdii ale unui episcop, fără să

## FOIȚA RĂVAȘULUI

### Iorga despre Goga.

Am avut norocirea de a semnala ca un eveniment în istoria noastră culturală ieșirea la lumină, în volum, a poeziilor lui Octavian Goga. De atunci, de două-trei săptămâni s'a verificat zi de zi aprețierea noastră. Evenimentul a umplut cu șvonul seu vesel nu numai toate cercurile literare, ci putem zice întreagă pătura cultă a neamului nostru. De atunci Goga a fost pe la București, și a fost serbătorit ca un erou; a fost desmierdat de toată lumea ca un triumfător. El este azi poetul laureat al publicului — dar rămâne totuși, cea ce am spus de la primul moment cu înțelesul cuvânt »poetul nostru«, poetul celor de dincoace, în înțelesul precis al cuvântului

Aceiași conlusie o face și cel mai competent critic al nostru, d-l Iorga, al cărui articol îl reproducem cu plăcere din cel din urmă nr. al »Sămănătorului«:

Acum cincisprezece ani, când nici nu putea să mai fie vorba de o influență a lui Vasile Alexandri, și când aceia cari pretindeau, că sunt în curentul poetic al lui Eminescu, nu dădeau alta decât o sarbădă, din ce în ce mai sarbădă repetiție a cântărilor durerosului maiestru, se află odată în România noastră, unde și cei mai mititei din poeți și poeții ajungeau repede la oarecare reputație cu ajutorul, și priceput, și desinteresat al manufactorilor de gazete, se află deci, că există în Ardeal un om cu numele de George Coșbuc, care face poezii fără tiparuri. Adecă el le făcea de mult, după o mare nevoie intimă a sufletului său, care nu învățase poezie la nimeni, —

dar nu fusese încă descoperit. Ardealul acela era pe atunci foarte departe, cam de zece ori, cât până la Paris. Ce se cânta acolo, nu ajungea aici. Și apoi nu știa oare toată lumea cultă, că în Ardeal se vorbește *altă limbă*? Prin nu știu ce întâmplare, »Convorbirile literare« dădură de urma lui Coșbuc, sau el dădu de urma lor. »Nunta Zamfirei« apără, și nuntașii de-acolo aduseră la o mare petrecere a minții pe tot publicul înțelegător de literatură. Mai aveam un adevărat poet, și, ceea ce e mai însemnat, mai aveam o adevărată *poesie*.

Poetul din Ardeal a cântat de-atunci despre frumoase din sat, despre amurguri la țară, despre războaie străvechi și despre războaie nouă ale neamului nostru, despre ostașii de la Plevna și despre Regele Carol, despre săteanul român, care »vrea pământ«, despre bucuria și datoria vieții, și despre câte de toate. Se văzu îndată, că scriitorul cel nou era din Ardeal, dar nu al Ardealului. El aducea o mare obiectivitate senină, un simț de vitejie înaintea vieții, accente de veselie nepăsătoare, puterea de a învălmăși mișcări și mulțimi și o îndrăzneală, o putere, o bogăție de formă ne mai pomenite, că *acestea* sunt meritele lui.

Mai trecu vreme și, pentru un motiv sau pentru altul, producția poetică a lui Coșbuc se încetini. Atunci pe drumul, râvnit de mulți, dar călcat de puțini, al poezilor, se auzi iarăși un cântec nou pe care-l cânta un om din Ardeal. St. O. Iosif Brașoveanul venia după Coșbuc din Năsăud. El aducea cu sine cea mai mare simplitate de simțire unită cu cea mai mare bogăție de formă, un simț gingaș pentru cele mai ascunse mișcări ale sufletului, măestria de a smulge accente puternice din mijlocul dulcii tristeți visătoare. Cel de-al doilea corifeu ardelean al poeziei româ-

nești făcu balade, cânturi, satire, de un subiectivism duios și discret. Și la el se văzu însă îndată, că deși venia din Ardeal, nu era nici el de acolo.

Și el ca și Coșbuc erau și mai mult și mai puțin decât un poet al Ardealului. Acela trăiește însă astăzi și-și desevârșește din ce în ce mai mult această însușire a sa. El e Octavian Goga, care-și trimete astăzi în lume cel d'întăiu volum de cântece.

Tinărul mic, care s'a dezvăluit în puțină vreme ca stăpân sigur peste însușiri de poet mare, s'a născut în Rășinari, nu dintr'o familie de preoți de acolo, ci din *familia* preoților rășinarieni. Rășinariul e satul de peste pădurea Sibiiului, un sat vechiu și mare, un sat adevărat și curat românesc. El adună în sine înalta frumuseță a muntelui cu binecuvântarea ogoarelor și cu foarte multe tradiții, întipărite în biserică, zugrăveli și manuscrite. Oamenii de acolo sunt înstăriți și mândri, și tocmai de aceia ei simt mai adânc o nenorocire a neamului lor, supt care iobăgimea s'eracă și smerită din alte părți se pleacă fără murmur. De jur împrejur, în acele văi și pe acele coaste sibiene trăiește, în aceleași simțiri și cu aceleași datine, cea mai frumoasă și mai nobilă țeră a neamului românesc. Cine s'a născut și a copilărit acolo, cine s'a întors de pe depărtate plaiuri în acele locuri, ca la un izvor de mângâiere și de îmbărbătare, acela nu poate fi în viața sa întreagă, decât omul aceluia pământ, în care sunt prinse toate rădăcinile sufletului său. Și, fiindcă acel ținut e ca o iconă înălțată și limpede a Ardealului românesc, acel scriitor va fi în stare să-i spuie toate frumusețile, să-i înțeleagă toate durețile, să-i șoptească toate speranțele și să trâmbeie



se fi împodobit până acuma cu altceva, decât cu o simplă reverență neagră și un brâu negru, — strălucind totuși, — ori tocmai pentru aceea — în plina splendoare a aureolei de om superior, de spirit genial.

Ottocar Prohászka nu este maghiar de sânge; născut în Nyitra, (la 1858) el are și tipul și pronunția proprie Slovacului. Nici nu se sfiește a o spune și mărturisii. Vorbește frumos în limba sa maternă și a ținut discursuri publice în limba slovacă făcând profesinne deschisă pentru poporul slovac. Așa am auzit și le amintim toate acestea pentru a inveda și mai mult, ce talent extraordinar, a trebuit să fie acela, care între împrejurările ce stăpânesc la noi a invins toate piedicele, ca să-și taie o cale așa de frumoasă, cum este cariera lui.

Absolvând gimnaziul în Nyitra, Calocea și Strigon, a făcut teologia cu splendid succes în colegiul »germanico-hungaricum« din Roma. În 1884 a fost denumit profesor de teologie la Strigon, la 1890 director spiritual în seminar și în anul trecut 1904 profesor la facultatea teologică dela universitatea din Budapesta. Pe lângă catedra sa de dogmatică, mai făcea și prelegeri publice la facultatea de filosofie având mulțime de ascultători neclerici, cari îl iubiau cu răpire.

Ca profesor s'a ocupat mult cu știința și literatura. Cunoaște ca un specialist astronomia, geologia, paleontologia și a scris două volume grandioase în care tratează chestiunile cele mai grele de cosmogonie (»Isten és a világ«, »D-zeu și universul« e primul volum) și geologie (»Ég és föld« — »Ceriul și pământul« al doilea volum) în care științele pozitive naturaliste le aduce în concordanță cu teologia.

Grandioasă lucrare de cuprins strict teologic și psihologic este opul său premiat de universitatea din Budapesta despre *pocâmțã* (A keresztény bünbánat és bünbocsánat, 1884.)

Activitatea lui însă nu s'a restrins nici la știința pură, nici la teologie. Spiritul lui ager cuprinde toate chestiunile *vieții*, viața întregă. Viața aceasta e ținta tuturor scrierilor, tuturor născuțelor sale: Viața așa cum e vrednică de om, după cuvintele Domnului: »Eu sunt calea, adevărul și *viața*«. De aceea toate scrierile lui, toate conferențele lui, chiar și cele strict teologice te frapează cu originalitatea și concepțiunea lor nouă. Apostol al principiilor de viață el caută să răspundă tuturor lipselor ei, așa cum ni-se înfățișează, strigătoare și amenințătoare, în timpul nostru. De aceea toate scrierile lui sunt de o actualitate vie și moderne în toată concepțiunea și coloritura lor.

Mai câștigă un farmec deosebit aceste scrieri prin stilul original, frumos, răpitor. Autorul e nu

numai profund gânditor, schinteitor spirit, fervent apostol și de neclintită bărbăție, ci și poet. Limbajul lui strălucește de smălțuirea poeziei. Limba maghiară ori cât de nepotrivită ni-s'ar părea nouă pentru opere de frumusețe artistică, câștigă sub condeul lui Prohászka o mlădiere surprinzătoare. Doar Bartha Miklós mai avea un stil așa de propriu și original, în felul său, ca și Prohászka.

De aceea scrierile lui se cetesc cu interes de toți și traduse românește, de pildă, se presintă ca și originale românești, după cum se va vedea, sperăm, din traducerile ce vom publica. Amintim din aceste scrieri, potrivite și pentru neoteologi, următoarele: »*Dominus Iesus*« (conferențe ținute în Budapesta pentru tinerii universitari), apoi: »*Diadalmas világnézet*« (concepțiunea triumfală despre lume — concepțiunea creștină.)

Prohászka apostolul vieții fiind, firește că nu se ferește nici de politică. Pe terenul sociologic a avut și până acum o parte foarte însemnată. Este aderentul și propagatorul socialismului creștin.

În politica de stat însă nu aparține nici unui partid din țară. Având el politica evangheliei, exclusivismul de rassă, care stăpânește politica de stat — nu poate să nu-l reproabe. Și acum, de când este denumit de episcop, — întrebat fiind de un ziarist s'a declarat pentru sufragiul universal, a combătut însă legarea dreptului de vot de »scrisul, cetitul în limba maghiară«. E nedrept — zice el — a eschide o parte mare a poporului dela vot; apoi puțin alterează, că nedreptatea asta se sevrșeste în numele votului universal.

E deci firesc lucru, dacă o personalitate atât de marcantă și un spirit atât de sănătos și viguros, se va valida și în politică. Și nouă ne place a crede și a spera, că validitatea episcopului Prohászka în politica țării nu va fi spre paguba naționalităților. Pentru că și dreptul natural, și dreptul divin, — sfinte înaintea biserice, și normative la Dr. Prohászka — scutesc existența și dezvoltarea fiecărui neam după firea ce i-a dat-o Dumnezeu.

## Dela Blaj.

— Adunarea reuniunii învățătorilor din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. —

În 8 și 9 l. c. s'a ținut în Blaj adunarea generală a reuniunii învățătorilor din archidieceză.

Cu sufletele pline de dorul înaintării s'au întrunit delegații despărțămintelor reuniunii spre a chibzui asupra multelor pedeci, ce se pun în calea învățământului nostru.

slavă românească spre cele de lungă și cumplită robie a aceluiși neam, unde se frânge de nepuțința de a da fapte măntuitoare sufletul poetului:

Măria Ta, suntem bătuți de nevoi,  
La noi în zădar ară plugul,  
Căci holdelor noastre cu spicul de aur  
Străinul le fură belșugul.

Și e ardelenescă, caracteristic și apriat ardelenescă și această pornire vijelioasă în care se pare că tremură zale și săbii se ciocnesc de scuturi, acest mare avânt pătimaș și sălbatic pe câmpiile idealului, în care și un poet tinerel poate învinge pe dușman și câștiga de acele biruințe, care pregătesc măntuirea poporului său. Aici nu e nimic din căldura patriotică de acum douăzeci-treizeci de ani, care făcea pe un Alexandri să făurească în răgaz, înaintea unor privitori câștigați d'innainte, cântările de mărire ale României nouă. Nu, ci e revărsarea, în forme create năprasnic, a unei dureri care s'a grămădit clipă de clipă într'un suflet neobișnuit de simțitor la săngeroasele jigniri ale dreptății și mândriei neamului său, e strigătul de agonie al pieptului pe care-l sfărâmă o stâncă.

Și fiindcă astfel este această carte, nu va fi om tinăr, nu va fi suflet tinăr în Ardeal, care să nu se încălzească de ritmurile războinice, care să nu verse lacrimile sale cele mai bune și cele mai ascunse peste aceste versuri ce s'au încheat în lacrimi. Orice primire i-se va face în România, ea nu va putea să se apropie de aceea, pe care o va întâmpina în țara, pentru durerile căreia a fost scrisă.

N. Iorga.



Port din Bănat.

Am avut momente însemnate în acele zile, momente cari ne-au înălțat simțirile și gândirile, ne-au însuflețit, îmbărbătat și întărit inima de a urma înainte pe calea culturii. Ni s'au pus înainte toate problemele învățământului nostru, cari trebuiesc rezolvate spre binele la care cu toții ținim.

Ședințele adunării au decurs în modul următor:

### Ședința I.

După s. liturgie celebrată în catedrală — o comisiune invită la ședință pe Escelența Sa d-l Metropolit. Între aclamațiuni numeroase înaltul nostru patron intră în sală. Președintele prin o vorbire însuflețitoare, în care ne pune la inimă creșterea generațiunii tinere a neamului nostru, deschide ședința. Înalt Preasfințitul nostru Metropolit, Dr. Victor Mihályi de Apșa cu cuvinte calde amintește toate greutățile, ce întimpină învățătorii, îmbărbătează spre muncă și zel pe toți »apostolii satești« și ne asigură de tot sprijinul întru rezolvarea mării noastre probleme. La urmă s'a îndurat Preagrațios a pune la dispoziția biroului central suma de 100 cor. ca premii pentru două lucrări. Dorindu-ne succese în toate lucrurile noastre, părăsește sala între vii aclamațiuni. Urmează constatarea membrilor prezenți; despărțămintele au fost de astădată destul de bine reprezentate. Secretarul I. cetește raportul general despre activitatea reuniunii, ne dă o icoană despre mersul reuniunii, despre activitatea biroului central cât și al singuratecelor despărțăminte. Unele despărțăminte nu dau nici un semn de viață. Se ia cu

## Un resunet.

Din murmurul de veselă uimire, ce ar deșteptat în inimi »Poesiile« lui Goga, se lămuresc încet, încet, unele accente. Toate sunt armonice; nici o notă discordantă nu se observă, și nici că se poate. Scoase fiind poeziile lui chiar din sufletul românesc, nu se poate să nu pătrundă la același suflet. Mai ales în generația tineră a idealistilor nostri — cum sunt clericii — ecoul e de un entuziasm covârșitor. Reproducem mai jos un astfel de ecou, al cărui autor modest, ne prindem că-i cleric. Feciorul de popă, al cărui spirit se înalță spre cer ca fumul de tămâie, nu-i mirare că cucerește toate inimile celor ce iubesc biserica, al cărei duh a umplut tot sufletul de omenie și românesc aiui Goga. Eată aceasta a precieare în versuri a poetului Goga, ce o luăm din »Tel. Român« deia Sibiu:

»Mărită fie dimineața«  
Ce ne-a adus un mândru soare,  
Și-a hărăzit vieții mele  
Prilej de sfântă sârbătoare.  
Din lanțui patimilor grele  
Se smulge sufletu-mi o clipă  
Și-ascultă prorocia vremii,  
Ce maiestoașă se infiripă.  
Ard ochii 'nlăcrimați sub vraja  
Cântării sfinte-a pătimirii;  
E înainte-mergătoriu,  
E vestitorul măntuirii.  
Cântarea lui nu-i glas de liră,  
Ci glas de trimbiță de-aramă,  
În suflete 'nnegurate  
Nădejdea la vieaț-o cheamă.

El va fi un poet local, în cel mai înalt și mai adânc înțeles al cuvântului, și va ajunge unul din poezii naționali, nu plecând de la teorii sau de la sentimente generale, ci de la nemarginita dragoste pentru casa sa, pentru brazda sa, pentru biserica sa, pentru satul său, pentru Ținutul său oltean și pentru țara sa ardelenă. El va iubi poporul românesc, nu din datorie, nu din conștiință de cărturar sau din simpatie de artist, ci din iubirea trainică și veșnică pentru părinții de-acasă, pentru frații de joc, pentru vecinii bine cunoscuți, pentru preotul satului și pentru lăutarul satului și de aici pentru toți oamenii satului, Ținutului și țării sale ardelenă.

Ori unde ați deschide volumul lui Octavian Goga veți găsi pretutindeni această siguranță în orice observație și în orice cuvânt, această precizie în amănunte, în cele mai mici amănunte, până la firul de izmă creață ce tremură în vânt pe marginea Oltului, până la cei »doi pui de nevăstuică« ce se strâng pentru somn la căderea sfântă a serii. Și veți găsi aceiași mărgenire și intimitate a iubirii, aceiași îmbrățișare strânsă și caldă, care prinde cutare rău, cutare dascăl șchiop și glumeț, cutare lăutar, pe care-l chiamă Lae Chiorul și a fost un țigan asupra sfârșitului căruia se poate plânge, cutare căprar, cutare vecin. Până și când resună în strune de aramă un cântec de mărire pentru Vodă Ștefan bătrânul, nu e vorba de Moldova lui, de Suceava lui, de luptele lui cu Turcii, de câmpia cu Podul-Înalt și de Valea-Albă a Războienilor, ci simțul de respect și iubire al poetului se întoarce de la locurile de străbună



regret spre știință acest fapt și se impune cercetare contra acelora. Urmează la ordinea zilei raportul 1) al cassarului, 2) al bibliotecarului și 3) al comitetului redacțional al »Foi școlastice«. Acest din urmă ni-se prezintă în o formă de tot nefavorabilă. Se arată lipsa de interesare a învățătorilor față de aceasta unică revistă de specialitate la noi; foaia are la restanțieri o pretenșiune de 9000 cor. Comitetul redacțional a fost silit a împrumuta o sumă considerabilă de bani dela fondul reuniunii noastre spre a putea eda și pe mai departe »Foaia«.

Se aleg comisiunile de lipsă pentru cercetarea socotelilor pe anul 1904—5. — Punctul »propunerii eventuale« se așteaptă cu nerăbdare, printrucă în stările de acum aci ar fi fost foarte multe de spus. Dar, nimic deosebit. Intreg mersul este o formalitate neinteresantă. Toți sunt stăpâniți de o timiditate, care le oprește graiul. Tac și afacerile stau incurcate. Nu e bine așa. Scăderile noastre nu trebuie să le acoperim, ci să le descoperim căutând delăturarea lor.

Fiind exhaustate punctele ședința I. se suspendează și se anunță continuarea ei pe Joi în 9-lea la 8 oare.

#### Banchetul.

Banchetul s'a ținut la hotelul »Coltor«. Au luat parte toți învățătorii, împreună cu profesorii. Printre membrii se vedea și protopopul Biei Preonoratului dl Iosif Lita, care de un timp încoace nu lipsește dela nici o adunare, arătând prin aceasta iubirea cea mare ce o are față de învățători, și Sp. Dn. subinspector al comitatului Albeii Inferioare. S'a toastat pentru Excelența Sa Metropolitul, pentru comitetul central, pentru învățătorii tractuali și pentru înflorirea și înaintarea reuniunii noastre. Banchetul a decurs cu destulă voe și animație până târziu.

#### Ședința II.

Joi la 9 oare s'a deschide ședința a II-a. La ordinea zilei raportul comisiunilor trimise pentru cercetarea lucrurilor prezentate de comitet s'au aflat în toată ordinea.

Ar urma »discușiune asupra manualelor de școală«, un punct de forță al întregului program. Cu nerăbdare am așteptat și acest punct și s'a întâmplat ce nu am crezut. Biroul central anunță, că aceasta discușiune s'a va face în organul reuniunii. Și oare de ce? Nu ar fi fost mai bine, ca să se dezbătă în prezența noastră a tuturor acest important punct, care de mult ar fi fost bine dacă s'ar înșira între punctele ședințelor generale de până acum. Și trebuia dezbătut acest punct, cu atât mai vârtos că erau de față mulți învățători și încă cei dintâi din întreaga archidieceza, cari, în urma praxei mai îndelungate ar fi fost cei mai competenți a vorbi la acest obiect. Schimbarea manualelor noastre de școală este o necesitate, pe care nu o mai putem amâna, căci numai în paguba instrucțiunii este. Vom vedea însă dezbateră în organ. Urmează la ordinea zilei alegere de cassar al reuniunii, printrucă fostul cassar, simpaticul profesor Aurel P. Bota în urma unui morb, nu mai poate purta această onorifică sarcină, care și-a împlinit-o cu cea mai mare esactitate.

El varsă-o lacrimă de milă  
La stânsul unei tămâie,  
Și plânge dus pe căpătâiul  
Învățătoarei mucenițe;  
Cutrămură-se largu-i suflet  
De slava vremilor, trecută,  
Și poala stântă prin durere  
A celor umili o sărută.  
El a 'nșeles a noastre plângeri  
Și lacrimile noastre-amare,  
Și pe-a lui strune 'nfiorate  
S'au prefăcut mărgăritare,  
Pe cari în dărnicia-i largă  
Ni-le împarte earăși nouă,  
Ca pe o mană în pustie,  
Și-o cuminecătură nouă.  
În inima lui e izvorul  
Curat de cântece mărețe,  
Tot sufletul să se 'nfioare  
Și toată mintea să le 'nvețe,  
Și tot genunchiul să se plece,  
Spunând tăriiilor albastre  
— Puternică psalmodiare —  
»Cântarea pătimirii noastre«.

#### Ghicitori populare.

Am o peară nu-i prea mare,  
Și grăiește, dar graiu n'are,  
Ce nu ști, aia te 'nvață.  
De-i ghiciți-oiu frige-o rață.

La fântâna bună  
Mulți oameni s'adună.

Să alege dl Nicolau Pop. Isprăvind cu toate punctele programei d-l președinte mulțamește membrilor delegați și dorește ca și pe viitor să fim stăpâniți tot de idei nouă, bune și sănătoase, care să trezească conștiința noastră spre a ne împlini cu sfințenie înalta noastră chemare.

— ap. —

#### Cu 1 Nov. începe nou abonament

la „Răvașul“ Pe  $\frac{1}{4}$  de an costă 90 fil  
„  $\frac{1}{2}$  „ „ „ 1'60 „  
„ 1 „ „ „ 3'20 „  
restanțierii să binevoiască a-și achita datoria.

#### RĂVAȘ DE LA ORAȘ.

— Viena, la 13 Noemvrie n.

După cum o zi frumoasă de primăvară, ce vine după zilele babelor înveselește inima omului, tocmai așa înveselește și inima împăratului nostru ziua de azi, când îi vine un oaspe așa de plăcut ca Alfonz, regele Spaniei. Nu e zi, în care să nu fie scris în gazetele de aici câte un lucru, care să supere pe înălțatul împărat. Până acolo a ajuns sălbătăcia oamenilor, încât nu e de ajuns să strigă în gură mare câte și mai câte, că se bat de-și rup hainele, și-și sparg capetele, ci se apucă să dărime chiar și căși, târnațele de piatră, ce sunt pe dinaintea caselor. Au început apoi și cei dela drumul de fer a face comedii, așa încât de merge lucrul, pecum s'a pornit, azi mâne nu vom mai ști nimica, ce se întâmplă în lume, căci nu vor mai umbla trenurile.

Acum va uita și împăratul necazurile zilei, căci i-a sosit un oaspe, ca și care foarte puțini mai sunt în toată lumea. E vrednic de lauda aceasta regele Alfonz, căci deși e așa de tinăr, n'are numai 20 de ani, — dar are mintea așazată a unui om bătrân. El știe, că regii și împărații numai așa pot cârmui popoarele, dacă ei însuși dau pildă bună, ascultând și ei de poruncile lui D-zeu și ale bisericii. Părinții lui au știut foarte bine, că ei nu numai despre aceea au să se îngrijască, ca să fie copilul lor sănătos, să nu i-se întâmple ceva rău, ci au priceput, că ei vor avea să dea samă înaintea lui D-zeu și despre aceea, că oare învățat-au pe copilul lor să trăiască în frica lui D-zeu, și să asculte de biserică. Azi nu-i mai trăește numai mamă-sa, care se poate uita la el ca la cel mai scump odor din lume. Alfonz iubește foarte mult poporul, de aceea cade-se să-l cunoască și poporul românesc, mai ales că spaniolii, peste cari stăpânește el, sunt de aceeași viță cu noi Românii, de viță latină. Alfonz e un om foarte evlavios, aceasta o poate vedea oricine din lucrurile, ce le povestesc aici. Acum sunt trei ani, vara, voia să meargă la preumblare. Căruța îl aștepta la poartă, și când se se suie în ea, vede pe un preot, că merge cu sfânta cuminecătură, să grijască un bolnav. Imdată îl puse pe preot să șadă în căruța împărătească, și el se pune dinainte, și mână caii până la casa, unde a trebuit să meargă preotul. — Ce pildă frumoasă a dat regele acesta poporului său! În sfânta cuminecătură e Dl Christos, care e D-zeu adevărat, și de aceea de Dânsul trebuie să asculte, și Lui trebuie să-i slujască nu numai oamenii de rând, ci chiar și craii și împărații. Cât de frumos se va purta poporul acela în biserică, — dacă a văzut pe regele său slujind lui D-zeu!

Acum sunt doi ani se preumbla odată pe jos, cu un oficer pe lângă sine. Niște oameni săraci cunoscându-l s'au dus la el și s'au plâns, că n'au bani pe ce să-și cumpere mâncare și lemne și n'au nici lucru, căci ei bucurosi ar lucra. Imdată le-a dat bani, ca să-și cumpere cele de lipsă, i-a mângăiat și le-a făgăduit, că se va îngriji de ei. S'a și îngrijit de ei, căci aceștia au căpătat lucru în curtea lui.

Acesta e om adevărat, creștin cum se cade căruia e milă de năcazul oamenilor și unde numai poate ajuta. Acesta e domn cuminte, căci ascultă de legea creștină și această lege ne spune, că de ar fi cineva ori cât de mare domn și altul oricât de zdrăntos și de sărăntoc, amândoi sunt frați, căci pe amândoi i-a făcut același D-zeu și pentru amândoi a murit Dl Christos pe cruce. De aceea să învățăm dela omul acesta, care la vârstă e tinăr, dar e copt la minte. Să ne rugăm la D-zeu, ca tot astfel de cărmuitor și de domni să fie în lumea aceasta, căci atunci cu mult mai bine am trăi, și mai ușor am putea înghiți năcazurile.



Porturi din Oagna-Sibiului.

#### RĂVAȘUL CLUJULUI

##### »Memoriu asupra Economului«

Direcțiunea actuală a »Economului« a publicat și ne-a trimis și nouă un interesant și documentat »Memoriu« asupra chestiunii »Economului«. E o broșură în 4<sup>o</sup> de 44 pagini, care scrisă într'un stil limpede, judițios și cumpătat aruncă lumină deplină asupra celebrei și dure-roasei chestiuni, pe care pensionatul Podoabă, îndemnat de amicul său Onciu și animat de avocatul său Isacu, a făcut să se desfășure înaintea lumii — de sigur nu spre mărirea lor.

Pe 18 pagini largi, direcțiunea dă un esposeu cronologic și pragmatic, în care arată fazele din trecut ale băncii, gestiunea nenorocită a lui Podoabă, gestiunea de reforme și îndreptări a actualei direcțiuni, în urmă erată cum a isbucnit și s'a dezvoltat criza actuală și faptele sevirișite de Podoabă și nepotul său Giurgiu, cum și toate măsurile luate de direcțiune contra lor.

#### Epilogul.

După aceasta espunere »Memoriul« se încheie cu următorul epilog, pe care îl dăm în întregime sa:

Domnilor acționari! Credința în soliditatea acestui institut ne face, ca să discutăm cu vizir deschis afaceri, cari la alte bănci în asemenea situațiuni, se țin în ascunzișul cel mai secret.

Noi însă lăsăm să între întreaga lumină la »Economul«, fiindcă știm, că acest institut este absolut solid și sigur în mâinile, cari azi îl conduc, știm, că el a primit probe fără păreche ale încrederii publice și în aceste zile, când s'a deslăntuit asupra lui toată furia dușmanilor văzuți și a celor, cari pândind, stau la spatele lor.

Creditele s'au lărgit și depunerile s'au ridicat considerabil, peste tot situația favorabilă a institutului se poate vedea din bilanțul brut pro Septemvrie c. cel publicăm.

Astfel fiind reala stare a lucrurilor, acum după ce direcțiunea voiește a se conforma dorințelor exprimate din mai multe părți și a preveni și avisul tribunalului a revocat termenul vechiu de 18 Ianuarie n. 1906. și urmează a se ținea adunarea generală estraordinară la termenul nou fixat prin direcțiune, la 28 Noemvrie st. n. 1905.

Domnilor Acționari!

În preajma acestei adunări estraordinare, chemată a judeca într'o cauză, care e poate unică în analele băncilor românești. ni-se impune o reflexiune de încheiere.

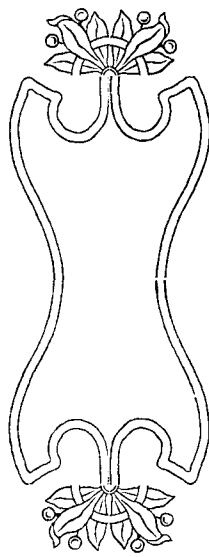
Ori cât de gravă și serioasă este operația cangrenei, ce s'a ivit pe organismul băncii noastre, noi suntem convinși, că ea singură putea să asigure mersul normal, menit spre înflorire, al institutului nostru. Și dacă din aceasta afaceri s'a făcut o chestiune celebră la noi; nu poate să fie decât foarte folositor pentru salubritatea moravurilor noastre publice a se ști: că corectitatea cea mai riguroasă este indispensabilă pentru susținerea bunei reputațiuni a băncilor noastre.

lob.





Porturi din jurul Hațegului.



Porturi din Bănat.

Cât pentru noi cei cari din actuala direcțiune, ne-am angajat la defensivă, ar fi fost desigur, și mai comod, și mai avantajos, din toate punctele de vedere, dacă în loc de a ne espune ne-am fi retras frumos dela primul conflict, și am fi lăsat pe cei interesați să-și aranjeze treburile lor liber, cum vor ști mai cu istețime, ca să stăpânească institutul până la totala sa cutropire.

Noi personal nu eram avisați la o luptă ca aceasta; că avem, har Domnului, fiește care situația sa proprie, cinstită și omenită, și ne stau încă atâtea alte terene deschise pentru a ne valida, poate în mod mai rodnic, — cum am dovedit și până acum — modestele noastre puteri, fără a întâlni atâtea patimi selbatice, înjugate la atâtea interese egoistice.

Mai ales, că bine cunoașteam și șiretenia tacticei și iscusința vrednică de cauze mai bune a contrariilor nostri, de a arangea grupări de interese în favorul lor.

Dacă totuși am luat pe față lupta, unii cu risicul vieții, care li-a fost amenințată, toți inse cu risicul de a ne espune la o campanie de calomnie fără sfârșit este, pentru că simțiam o datorie mare de împlinit întru mântuirea acestui institut, căruia i-s-au încredințat cele mai multe fonduri publice, culturale și bisericești, chiar și cele locale, pentru cari în mod special ne simțim răspunzători.

Aceasta datorie de înaltă ordine ne-a impus conștiinței de a sta neclintiti paznici ai ordinii, cinstei și averii publice la porțile acestei instituțiuni, până în momentul când cei chemați: *adunarea generală a acționarilor*, va putea să iee în samă împlinirea datorinței, ce ni-s'a încredințat.

Direcțiunea noastră stă cu fruntea senină înaintea judecării D-V. și crede și speră, că *amovând pe D-nii B. Podoabă și Iosif Onciu* din direcțiune, veți desevarși procesul de purificare pornit de Direcțiune și o să dați liber curs justiției și satisfacțiune celor ponegriți pentru devotamentul lor față de »Economul«, ear programul financiar al actualei direcțiuni, program de corectitate și de progres, o să-l aprobați.

Cluj, 3 Novembre n. 1905.

#### Documente.

În partea a doua sub titlul *Anexe* »Memoriul presintă în estras sau întregime 21 de documente, la cari se face provocare în textul esposeului. Astfel fiește care își poate face judecata obiectiv pe basa actelor.

#### A II. parte a Memoriului.

Astăzi a apărut a doua parte a »Memoriului«, care continuă cu publicarea documentelor. Aceasta parte de 16 pagini mai dă la lumină 10 documente.

Din cel din urmă act (al 31-lea) se vede, că judele instructor al tribunalului din Cluj, însărcinat cu cercetarea criminală în aceasta afacere, a ordonat, în 16 Nov. n. (Nrul 12,679) *esecuțiune de asigurare* pentru 25.000 cor. asupra întregii averi a lui Podoabă. Astfel paguba institutului se va întoarce.

#### O contra-broșură.

După cum se aude azi în 18 Nov. a apărut la Gherla o broșură de B. Podoabă. N'am vezut acest product suspect, spun însă, cei ce

l'au cetit, că geme de calomnie. Se vede, că nu i-a fost destul lui B. Podoabă condamnarea din vară pentru calomnie, care a fost publicată în ziare ungurești din Cluj. ci vrea să-și mai contragă vr' o osândă de acest fel.

Dorim din inimă ca adunarea generală, convocată pe 28 Novembre să pună odată capet, prin verdictul său auctorizat, acestor lucruri, prin cari unii oameni fără de lucru se vede, vor cu orice preț să-și atragă osânda publicului de bun simț. E de dorit ca toți acționarii să vină acum odată la Cluj, spre a judeca chestiunea din cunoștința imediată, și să-și deie votul său — pentru dreptate!

— *Răvașul*, din cauze tehnice, n'a putut să iasă în săptămâna trecută. Numărul acesta dublu, va despăgubi credem pe cetitori, cu cuprinsul său, care este:

1. **Credință și credit.**
2. **Episcopi literați.**
3. **Iorga despre Goga.**
4. **Dela Blaj** (adunarea învățătorilor.)
5. **Scrisoare din Viena.**
6. **Răvașul Clujului:** Memoriu asupra »Economului«
7. **Știri de peste săptămână.**
8. **Cărți nouă și Reviste.**
9. **Un răsnet.**
10. **Chipuri:** Porturi românești. (5 ilustrații)

Dr. O. Prohászka, noul episcop cat. din Alba Regală.

## DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

### Pentru noua biserică din Cluj.

Au mai binevoit a dărui următorii domni:  
Nr. 253. »Un anonim« — 1 cor. 20 bani.  
Nr. 254. Ana Pojar din Cluj—Mănăstur — 6 cor.  
Nr. 255. Murășan Șilimon din Gilău — 2 c.  
Nr. 256. Iustin Cl. Iuga, cand. de adv. — 1 cor.  
Nr. 257. Gligor Rus — 20 cor.  
D-zeu să le răsplătească cu darurile Sale bogate.

— **Sinodul protopopesc** al tractului Cluj s'a ținut Joi, în 16 Nov. n. Au participat aproape toți preoții și reprezentanții mireni din 21 sate. Președintele Dr. Dăianu a deschis sinodul cu o vorbire potrivită de cuprins bisericesc și a prezentat un raport detaliat despre stările din tract. Toate chestiunile au fost pertractate în ordine. S'a primit propunerea de a plăti preoții *dublu* taxelor de până acum la fondul preoților deficienți, dacă hotărîrea va deveni generală. Între altele s'a hotărît a se înființa în Cluj *un curs de cantori* pentru țeranii cu carte, cu aprobarea mai marilor și sub conducerea d-lui *Iacob Mureșan*, cantorul bisericeii din Cluj. S'ar primi la curs, care ar dura 36 zile (din 1 Dec. n. începând) feciori dela 15 ani în sus, cari ar plăti o taxă de 14 cor. pentru învățatură. Cei ce vor face examen ar primi diplomă de cantor. Ideea asta a impus'o lipsa generală de cantori.

— **Sărbările dela Sibiu** având să apară în broșură separată am sistat publicarea lor în foaie.

**Preotul Suceagului și Baciului**, on. Iosif Bogdan, a fost instalat Duminecă în 12 Nov. prin protopopul Dr. Dăianu.

† **Petru Uilăcan.** Reghinul-săsec, sau mai bine bis. rom. din acest Reghin al sașilor, biserică întemeiată de Petru Maior, a îmbrăcat doliu. Parochul și protopopul **Petru Uilăcan**, fratele canonicului **Alesandru Uilăcan**, și unul dintre protopopii cei mai instruiți, a încetat din viață. Luni, în 13 Novembre l'au și petrecut la mormânt în jalea poporului și a numerosului său cler districtual.

Reposatul a fost cunoscut și în Cluj, unde slugind trei ani drept capelan urmând în același timp și la universitate studii de filosofie a lăsat o bună amintire. Născut în Harțeu, în toamna șgomotoasă a anului 1848, a studiat gimnasiul în Blaj, unde era cunoscut cu Eminescu iar teologia în Viena, în vestitul seminar greco-catolic dela »sta Barbara«. unde pe vremea acea stăpânia spiritul lui *Dr. Gregoriu Silași*, cu care s'a întâlnit apoi de nou în Cluj, unde în 1875 veni de capelan, ascultând în același timp și la facultatea de litere, între alții chiar și pe *Silasi*. După 3 ani de viață pastorală și de studii s'a reîntors la Blaj ca profesor. făcând loc aici lui Podoabă, mai întâiu la gimnasiu, apoi la seminarul teologic, unde funcționa până la 1888, când ocupă succesiunea lui *Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin* în Reghinul-săsesc.

Asupra încetării din viață a mult regretatului am primit următorul anunț:

Subscriși cu inimă înfrântă de durere, aduc la cunoștința tuturor cunoscuților, cumcă prea iubitul lor frate, cumnat, unchiu și nepot **Petru Uilăcan** protopop gr. cat. al Reghinului, asesor consistorial, Directorul despărțământului Reghin, al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român ect. ect. după un morb greu și îndelungat, împărțăsit cu ss. taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul seu suflet în mâinile creatorului Sămbătă în 11 Novembre st. n. 1905 la 3½ oare dimineața, în anul 57 al etății și 32 al preoției. În mormântarea va fi Luni în 13 Novembre 1905 la 2 oare p. m. Rogați-vă lui D.zeu pentru el. Reghinul săsesc la 11 Novembre 1905, Alesandru, canonic metrop. Ioan, medic. cerc. Danilă, cantor bis. Anica, Maria ca frați și surori. Valeria n. Bian, Helena n. Moldovan, Ana n. Maccin, Vasile Anghel ca cumnate și cumnați. Petru Pop preposit cap. în Lugôș ca unchiu. Valeria, George, Petru, Cornelia, Valeria, Ioan, Margareta, Alesandru, Anica, Ioan, Dănilă ca nepoți și nepoate.

— **O donațiune de 80,000 cor.** a făcut dna vâd. *Anastăia Tempea r.* *Suciu* soția fostului paroch și vicar protopopesc Pavel Tempea, pe sama episcopiei gr.-or. ce are să se înființeze în Timișoara și pe sama Alumneului gr.-or. român tot de acolo. Pentru cei cu putere și cu inimă românească slujască de pildă această frumoasă și înălțătoare faptă creștinească și națională.

— **DI Dr. Epaminonda Lucaciu**, fost paroch în Cianadul-sărbesc, a fost trimis în America, ca preot al Românilor gr.-cat. trecuți acolo. Se va așeza în orașul Cleveland, din statul Ohio. Tinărul preot, ficiorul părintelui Lucaciu dela Șișești, pe care-l așteaptă o grea, dar frumoasă datorință, înainte de a pleca s'a prezentat la Înalt Preasfințitul Metropolitul nostru, Dr. Victor Mihályi' din Blaj. Înalt Preasfințitul Părinte primind pe tinărul misionar în Blaj, pe lângă binecuvântarea sa archierească l'a provăzută cu toate cărțile sfinte, de cari va avea lipsă în slujba sa. Marți, în 7 Nov. Dr. Lucaciu a pornit din Bremen cu vaporul »Kronprinz Wilhelm«, care în 7 zile îl duce la New-York. — Dorim cele mai norocoase și mai strălucite succese tinărului și însuflețitului nostru frate!



— **La «Sân-Medru»** sârbătoarea sfântului Demetriu, isvoritorul de mir, clerul gremial din Oradea-mare a dat expresiune omagiilor sale înaintea S. Sale Episcopului *Demetriu Radu*. Sârbătoritul arhieru a intrunit din acest prilej la prânz întreg clerul gremial și patru tineri clerici, cari se pregăteau a primi s. preoție.

— La Cluj în aceeași zi s'a sârbat onomastica preanonratului protopop castrens *Demetriu Pop*, care a primit multe felicitări din partea inteligentei din loc și din afară.

— **Hymen.** Cornelia Pop și Beniamin Rus, teol. abs. își vor celebra cununia lor în 19 Novembrie 1905 n. în biserica gr.-cat. din Cluj-Mănăștur. Cluj-Mănăștur — Micoșlaca.

— Alexandrina Blaș și Petru Bălaș, teolog abs. își vor celebra cununia lor Duminecă în 19 Novembre st. n. la 3 oare p. m. în biserica gr.-cat. din Șeușa.

— Cornelia Boroș și Vasiliu Szilágyi teolog abs. își vor celebra cununia în biserica gr. cat. din Bagamér în 23 Novembrie a. c. după m. la 3 oare.

— **Conferență despre Rășinari** a ținut în Budapesta, dl *Victor Păcală*, profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiiu. Conferința s'a ținut Joi, în 9 Nov. n., în sala parlamentului vechiu, sub auspiciile societății geografice, al cărei președinte e Locy, renumitul profesor de geografie dela universitatea din Budapesta. Conferențiarul a desfășurat pe larg monografia comunei Rășinari, cu condițiile geografice, topografice, economice și industriale. Părțile de folklor și industrie le-a ilustrat cu o mulțime de articoli și fotografii, precum și cu proiecțiuni de schiopticon la sfârșit președintele Locy, îl felicită pe conferențiar și dorește Ungariei și bravului popor român multe comune ca Rășinari și locuitorii așa de vrednici ca Rășinarieni. — Rășinariul e satul de naștere al poetului *Octavian Goga*, pe care așa de strălucitor l'a scos la iveală volumul de poezii ieșite de curând. De acea am dori să-i cetim monografia-românește!

— **Al doilea secretar al «Asociațiunii»**. Prin retragerea d-lui Lăpădat, postul de secretar al doilea a devenit vacant. Comitetul central publică acuma: Concurs, sub următoarele condițiuni: Concurenții au să dovedească că sunt români, că au terminat studiul academice și eventual activitatea lor pe terenul cultural și literar. Postul va fi de ocupat la 1 Ianuarie 1906 și cel ales nu va putea acupă altă funcțiune împreună cu oare de birou sau de școală, ci va avea să considere postul de secretar al-lea ca ocupațiune a sa principală. Salariul anual e K. 1800.— fără alte emolumente. Cererile au să se adreseze Biroului «Asociațiunii» Nagyszeben, strada Morii 6 până la 1 Dec. n. a. c. Cererile intrate după acest termen nu se vor lua în considerare. Sibiiu, din ședința comitetului central, ținută în 10 Octombrie 1905. Iosif Sterca Șuluțiu m. p. Ioan I. Lăpădatu m. p. secretar substituit.

— **Adunarea învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Cluj** se va ține în 21 Nov. n. în Nădășelul-unguresc, cu următorul program: 1. Ascultarea sfintei liturgii la 9 oare a. m. 2. Prelegere practică. 3. Deschiderea adunării. 4. Constatarea membrilor prezenți. 5. Aprețierea prelegerei practice. 6. Raportul cassarului. 7. Dizertațiuni. 8. Aprețierea lor. 9. Designarea locului pentru ținerea adunării viitoare și însinuare pentru ținerea prelegerei practice și a dizertațiunilor. 10. Alegerea alor doi verificatori pentru verificarea procesului verbal prezent. 11. Alegerea noilor oficiali. 12. Inchiderea adunării.

— **In Oradea-mare** — spune «Familia» — s'a înființat de curând *masă pentru studenții români* de acolo. Fapta bună a pornit din sinul inteligenței din Oradea, care pricepând greutățile cu cari se țin la învățatură mulți din tinerii noștri, a luat această frumoasă hotărâre. — Atingând banii dăruți o sumă surprinzător de mare, masa s'a și început, fiind primiți câțiva din cei mai săraci. Cei ce vreau să sprijinească cu banul și dragostea lor — și ar fi bine s'o facă cât mai mulți, în felul în care nu se face cu aceasta din Cluj — să trimită contribuțiile pe adresa d-lui Dr. Coriolan Pop, director executiv al Bihorenei.

— **«Panciovana»** e numele unei bănci românești, întemeiată de curând în Panciova. Capitalul social e de 50,000 cor.

— **Despărțământul Sibiiu al «Asociațiunii»** a luat hotărârea, că în timpul iernii, să țină în Sibiiu, ca în iarna trecută, un șir de conferințe publice, cari «să deschidă societății românești de acolo o priveliște clară în câmpul diferitelor chestiuni de interes românesc».

— **Șezători populare** au început să se țină în Brașov (Scheiu) la îndemnul și stăruința vrednică de laudat a mai multor dame. Aceste șezători se țin pentru femeile din Scheiu. Se cetesc bucăți ușoare și frumoase și se cântă cân-

tece deosebite și doine. S'au ținut până acuma patru șezători de felul acesta. DAMELE noastre din alte părți nu s'ar lăsa oare îndemnate de pilda această frumoasă?

— **Universitatea din Viena a fost închisă** pe mai multă vreme, din cauza unor turburări strasnice, împreunate cu bătăi, între studenții universitari germâni și slavi. Șase studenți germâni au fost eliminați dela toate universitățile din Austria.

— **Moșiile țăranilor** se licitează, an de an, în număr tot mai mare. În Septembrie anul acesta au fost bătute la dobă 264 moși de ale țăranilor. Iar din 1 Ianuarie până la 1 Octombrie a. c. s'au dus pe apa Sâmbetei 3181 moși țăraniești, cu 916 mai multe, decât în același timp a anului trecut. Plugarii, temelia de viață a acestei țări, sărăcesc înspăimântător, — și sărăcirea lor aduce cea mai grea primejdie asupra acestei țări de zece-ori nefericită. Pricina? Beutura, prada, fala goală, lipsa de credință, și multe altele!

— **Universitatea din Budapesta** încă s'a închis în zilele acestea, pentru unele neorânduiri obraznice provocate de tinerimea maghiară. Mai mulți tineri maghiari plecaseră, adecă, zilele trecute la Lemberg, pe cheltuiala statului firește, pentru că să pecetluiască înfrățirea maghiară-polonă, prin câștigarea Polonilor la luptă contra Habsburgilor. Dar în loc de cântece și flori, au fost întâmpinați cu huiduieli și scărmanături. Intorși acasă, au pretins dela rectorul universității eschiderea studenților socialiști, de oarece ei ar fi fost pricina pătenilor lor din Lemberg. Nevoind acesta să le îplinească pofta s'au năpusit asupra lui scui-pându-l și lovindu-l cu bastoanele. Rectorul a trebuit să părăsească universitatea, iar pe uliță numai poliția l'a putut mântul de vandalismul universitarilor. Cercetarea e în curgere. Frumoase lucruri.

— **Espozitia de poame din Mercurea**, ce a avut loc în zilele din 26—30 Oct. n., a isbutit peste așteptare. Au fost peste 100 de espunători, mai din toate satele din cercul pretorial al Mercurei. S'au împărțit premii în preț de 200 cor. și s'au dat 70 diplome de recunoștință. Adunările ținute din acest prilej, cea învățătorească și preoțască cum și sfintirea școlii nouă și concertul corpului învățătorească, au înălțat mult caracterul de sârbătoare al acestei espozii, de cari bine ar fi să se țină cât mai multe.

— **Adunările populare**, de cari s'au ținut la noi în multe părți și multe aveau să se țină de acum înainte, sunt oprite. Ministrul de interne Kristoffy a îndreptat către vicișpanii comitatelor un ordin prin cari-i provoacă să împrăstie chiar și cu puterea astfel de adunări, în cari anumiți agitatori atâta naționalitățile contra ideii de stat național magiar.

— **Un oraș român în Macedonia** a fost aprins de cătră Greci, în zilele trecute. Orașul se chiamă *Abella*. Casele morile și ferestrele Românilor au fost arse cu desăvârșire.

— **Două monumente** se vor desvâli în România din prilejul marilor sârbări naționale din anul ce vine. Unul va fi al regelui *Carol*, și se va ridica în București, în fața palatului regal, — și celalalt al împăratului *Traian* și se va ridica la Turnu-Severin, întru amintirea celor 18 veacuri dela colonizarea Daciei prin Romani.

— **Reuniunea de cântări «Hilaria»** din Oradea-mare invită la serata musicală-literară ce o va aranja la 10/23 Novembre a. c. cu concursul binevoitor al D-șoarei Lucia Popu în sala mare dela «Arborele verde» (Zöldfa). Inceputul precis la 8 oare seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa cassarului: Ioan Petra, funcționar la «Bihoreana», și se vor cvita pe calea ziaristică. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului reuniunii și a mesei studenților.

— **Reuniunea sodalilor români din Sibiiu** a predat Vineri în (7 Nov. n., în teatrul orășănesc, două piese teatrale: «Poștașul dragostei» comedie în trei tablouri de N. Rădulescu-Niger, — și «Arvinte și Pepelea», vodevil într'un act, de V. Alexandri. Venitul curat a fost destinat pentru ajutorarea românilor lipsiți din Sibiiu.

— **«Adevărul»** e numele unei foi românești, ce începe se apară din 5(18) Nov. în *Caransebeș*, sub conducerea d-lui *Dr. Nicolae Ionescu*. Foaia va ieși odată pe săptămână, cu program social-economic; în primul loc va sluji intereselor Românilor din fosta graniță militară. Abonamentul pe an e 6 cor. Scopurile frumoase, ce se ating în apelul prin care se dă de știre apariția acestei foi, dorim să le isbândească pe deplin.

— **Biblioteca veche românească în Arabia** a descoperit dl T. T. Burada, la mănăstirea sf. Sava, într'un pustiu nu departe de Marea-Moartă. Biblioteca, destul de mare altfel, e așezată într'un

turn așa de înalt, încât trebuie să urci 382 scări ca să ajungi la ea, și cuprinde foarte multe cărți românești de prin anul 1600 și alte timpuri mai vechi. Despre biblioteca aceasta nu s'a știut nimici până acum.

— **99<sup>1</sup>/<sub>2</sub> milioane analfabeți în Rusia.** Rusia are (afară de Finlanda, care are 2,712,562 locuitori) 126 milioane 586 mii 525 suflete, între cari 88 milioane sunt Ruși, 14 milioane sunt Tătari și alte popoare mohamedane, 8 milioane sunt Poloni, 5,215,600 sunt Ovrei, 1,500,000 sunt Germani, ect. S'a statorit pe cale oficioasă, că din cele 126<sup>1</sup>/<sub>2</sub> milioane locuitori ai împărăției rusești 99 milioane 670 mii 436 sunt analfabeți, adecă nu știu nici scrie nici ceti, și că numai 7 milioane știu scrie și ceti. Clasa cărturarilor, adecă a celor ce-au sfârșit cel puțin o școală civilă, e numai de 1,439,238 persoane.

— **Cetitorule, lățește «Răvașul» între cunoscuții și vecinii tăi.**

— **Rușii despre Aromâni.** Ziarul rus *Razsvet* din Petersburg în articolul de fond din numărul său dela 11/24 Oct. tipărește o amănunțită dare de samă asupra situației Aromânilor din Macedonia. Amintind, că o pleiadă de Aromâni s'a ilustrat în literatura și știința greacă, arată că chiar Coletti, marele om al Greciei moderne, a fost aromân, apoi arătând ingratitudinea Grecilor față cu Românii, conchide zicând: «*Graeca fides, nulla fides*» Adevărat! («Tel. Român».)

— **In Rusia** s'au pătrecut în zilele trecute răsvrătiri și măceluri groaznice. Deși Țarul a dat poporului constituție și drepturi, totuși nemulțumirea ferbe și acum. În cele mai mari orașe ca Kronstadt, Odessa și Chiev, au avut loc îngrozitoare măceluri și mai ales Jidanii au fost omoriți în număr mare. În multe locuri și miliția s'au răsvrătit. Resvrătirile se crede că au fost puse la cale de cei ce-și vedeau primejdute slujbele și scutițele prin nouele drepturi date poporului. Măsurile luate de Witte, noul prim-ministru, bărbat cuminte și nepărtinitor, se crede că vor liniști populațiunea.

— **După-ce ai cetit foaia nu o arunca, nici nu înveluți cu ea mărfuri, ci dă-o să o cetească cineva, care n'a putut-o încă abona.**

— **Intre călugării greci și români de pe muntele Athos** a avut loc zilele trecute o aprinsă pâruială. Călugării greci au dărîmat până în pământ chiliile călugărilor români, mulți dintre aceștia au fost răniți. Călugării români, 50 la număr, sunt hotărâți să părăsască muntele Athos și să se așeze în România. Vorbitoare întâmplării!

— **Ofița stinge an de an în Ungaria** mii și mii de vieți. Astfel în anul 1903 au murit de aceasta înfricoșată boală 65 mii 724 oameni. A-nume în luna Iulie din anul de față au murit de ofiță în țara întreagă 6742 oameni; din aceștia 313 au murit în Budapesta. Mai mare a fost pustiirea ofiței în ținuturile dintre Dunăre și Tisa. În acele părți au murit în Iulie 1905 1457 oameni.

— **Cărți românești** se găsec în Cluj la librăria *Eric Fabritius*, în piață.

## CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **«Sămănătorul»**. Nr. 42. 16 Oct. 1905. Cuprins: N. Iorga — Calendarele ca factor cultural; S. Băseanu — Un biet drumeț odată (poesie); T. Cercel — Femeia netoată (poveste); I. Borcea — Mamă (poesie); I. Scurtu — Eminescu și Schopenhauer (II). St. O. Iosif — Unui critic (sonet). Cronică: N. Iorga — «Traiul nostru» de S. Ciocârlan; «Icoane» de A. Ciura; Moartea lui Hérédia; I. Scurtu — Societățile de gimnastică și revista «Gimnasticul român»; Nemții despre arta națională.

Nr. 43. 23 Oct. 1905. Cuprins: N. Iorga — La desvălirea monumentului lui Alexandri; I. M. Marinescu — Dreptatea lui San Marc; V. Pop — Filomela (nuvelă); Eugen Ciuchi — Despărțire (poesie); I. Boteni — La plog (schiță.) Cronică — N. Iorga.

Nr. 44. 30 Oct. 1905. Cuprins: N. Iorga — Poesiile lui Octavian Goga; I. Borcia — Domnița din streini (poesie); I. Băseanu — Blestemul muceniței; I. M. Marinescu — Reîntoarcerea (poesie); N. Iorga — Cetatea Hotinului; Romulus Cioflec — Fără nădejde. X. Cugetări. N. Iorga — Cronică.

Cea ce zice d-l Iorga în nr. 42 despre calendare, cari sunt — adecă ar trebui să fie —



factor cultural, s'ar cădea să atragă binevoitoarea luare aminte a editorilor de calendare și în locul indispensabilelor șematisme și inserțiuni să publice bucăți de literatură aleasă și de povețe cuminiți pentru mulțimea dela sate, care afară de calendare n'are alt soi de cărți. Judecata d-sale din nrul 43 asupra bardului din Mircești, bogat în cântece ușoare și în bine, e și a noastră, a acestor mici și smeriți cu inima, cari nu ne risipim dragostea pe cei ce nu-s în stare ca să ne-o deie pe a lor, întreagă și sinceră. Lui Goga îi dăm cea ce ne dă și el: inima și dragostea noastră întreagă.

— **»Luceafărul«**. Anul IV. Nr. 20. 15 Oct. Cuprinsul: M. Sadoveanu — Mormântul unui copil; Ecatarina Pitiș — Rândunica (poesie); Maria Cunțan — Suflete ce mai tânjești! (poesie); George Stoica — Domnul mamei; Zaharie Bârseanu — Cântec (poesie); Dr. Iosif Popovici — Din popor; Ecatarina Pitiș — Floare albă (poesie); Dări de samă: »Istoria Românilor bănățeni de Dr. George Popovici«. Ilustrațiunii: Dela expoziția din Sibiu. — Secția istorică-culturală. — Secția bisericeii ortodoxe. — Casă țărănească. — La stână. — Odaie țărănească. Schița d-lui Sadoveanu, cel mai bun scriitor din generația mai nouă — și cu vremea, credem, cel mai bun dintre toți — pe lângă aceea, că e mișcătoare, are și un adânc fond moralizator pentru mulțimea de mame din pătura preadomnească dela noi, cari grijesc mult de căței și de modă, decât de odraslele lor

— **»Revista noastră«**. Anul I. Nr. 18. 1 Novembre 1905. Sub direcțiunea d-nei Constanța Hodoș. București strada Teilor 78. Cuprins: Mă duc... Rămâi cu bine (poesie)... de I. B. Hétrat; Sinica — O noapte în mănăstirea Neamțului; G. Theodorescu — Crăiesei codrului (poesie); Laura Vampa — Note din Macedonia; Emil A. Chiffa — Zbuciumul (poesie); Elena I. Oltenița — Vis ori viață; Galeria femeilor celebre: Eloiza — Getta Miron; A. Tălășescu — Solorin (legendă); Cronică literară.

A apărut nr. 11 din revista **»Junimea literară«** cu următorul cuprins: B. Lucescu — Basmul iubirii (versuri); Liviu Marian — O hotărîre (schiță); S. Fl. Marian — Voina, baladă populară; George Tofan — Cum scriu străinii despre noi; S. Beuca-Costineanu — Toamna târzie (versuri); Rotică — Mă întreabă (versuri); V. M. — Octavian Goga; G. Codreanu și I. I. Nistor Dări de samă — Cronică. Notițe bibliografice — Redacția și administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza nr. 655.

— **»Făt-Frumos«**. Nr. 4. 15 Oct. Anul II. 1905. Cuprins: A. C. Cuza — Naționalitatea în artă. — Fapte (urmare.) D. Nanu — Aurora (poesie.) I. Boteni — Domnul profesor Mușceleanu (urmare.) C. Moldovan — Pe ruine. Fragment din »Povestea Neamului«. Em. Gârleanu-Emilgar — Intimplarea (fragment.) Cronică: de E. »Traiul nostru« de I. Ciocârlan și »Icoane« de Al. Ciura. Articulul d-lui Cuza despre naționalitate în artă, — continuare altcum a celor de mai înainte, are atâta putere luminoasă de convingere, de ar trebui tipărit în foi volante și pus cu de adinsul în mâna celor ce sunt cuprinși de frigurile curentelor bolnave de cosmopolitism; un leac a cărui iniecțiune credem, că ar limpezi creerii multor rătăciți. D-l Cornel Moldovan în fragmentul d-sale — dorim tare întregul! — atinge note puternice și mișcătoare în felul lui Goga.

— Nr. 5. 1 Novembre. Cuprins: A. C. Cuza — Naționalitatea în artă; Fapte (urmare.) Fatma — Singurătate (poesie); I. A. Basarabescu — În rai (schiță); I. Dragoslav — Cântec.

— **Neamul românesc în Basarabia**. N. Iorga. București. Tip. Socec. Pag. 234. Prețul 2 lei 50. »După neamul românesc în Bucovina« a eșit în grabă cartea aceasta, în care se întimpină pagini de toată frumuseța. Nu peste mult o se apară

în două volume: »Neamul românesc în Ardeal«, pe care o așteptăm cu drag.

— **Ego**, versuri de **Victor Bontescu**. Orăștie. »Tipogr. Nouă«. 1905. Pag. 140. Ni-se dau poesii frumoase, scrise într'un vers ușor și îndemânatic, propriu sufletului gingaș al dlui Bontescu.

Recomandăm acest volum trandafirii, care costă 1 cor. 50 fil. + 10 fil. porto și se poate procura dela »Tipografia Nouă« din Orăștie.

— **Politica de discount** de **Ioan I. Lăpădatu**, secretarul institutului de credit și economii Ardeleana. Sibiu. Tiparul tipografiei archidiecezane. 1905. Prețul 1.20. Să poate procura dela autor în Sibiu.

— În editura **»Luceafărului«** au mai apărut încă două cărți:

1. **Költemények Cosbuc György** Román eredetiből fordította **Révai Károly**, az »Erdélyi Irodalmi Társaság« tagja. Prețul 1 cor. 50 fil.

**Nuvelé Maxim Gorkii**. Traducere de **Horia Petra Petrescu**. Prețul 1 cor.

### Poșta Redacțiunii.

**On. D. G. Micu** în Alecuș. »Cartea Durerii« și-s'a trinis franco, cea ce costă 2 cor. 60 fil. Abon. pe 1905 face 3 cor. 20 fil. total 5 cor. 80 fil. Remâne bon pe 1906 70 fil. Dacă mai trimiți 2 cor. 50 fil. ești plătit și pe 1906.

**Reșița**. Să nu fie cu supărare. Abonamentul e în cea mai bună rânduială, se vede, că greșala s'a străcurat din nebagare de samă.

**Oradea-mare**. Seminar. — Pentru abonații din seminar, până la sfârșitul anului acestuia, datorești cu 6 cor. 60 fil.

**Dna Leonidia Ș.** Restăți cu abon. pe anul 1905. — **Tuturora**, cari au cerut în timpul din urmă ilustrate cu chipuri dela Sibiu, le cerem iertare pentru întârziare. Trecând întâia ediție în grabă, a trebuit să se tipărească a doua ediție, — cu îndreptări. — din frumoasele ilustrate, cari sunt vrednice de atențiunea tuturor.

**D-lui G. Ch. Bucium**. »Stelele« nu-s pentru noi. Poesiile populare eventual da; trimite-ne colecția, să alegem noi. Dacă sunt de valoare, poate să le dăm și în broșură.

**Gherla**. Vestiri de logodnă sau de cununie nu publicăm, decât numai dacă ni-se trimit anunțuri tipărite.

**Făt-Frumos**. Numeri singuratici din frumoasa revistă se pot căpeta la Tipografia »Carmen« din Cluj. Tot acolo se pot face și abonamente. Un număr costă 30 bani.

In comuna Feneșul-săsesc — imediat lângă Cluj — un **intravilan mare** cu casă frumoasă cu 5 odăi și culină, superedificate economice, grădină, **circa 36 jugăre estravilan** — cu drept de pășunat și lemne de foc din pădurea comunală —

(87) 1—1

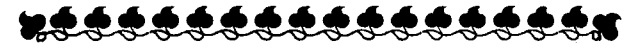
**să dă în arândă numai decât**

pe mai mulți ani, eventual să poate și vinde.

Pentru lăptărie îndeosebi acomodată.

Reflectanții să-și înainteze ofertele până în 20 Novembre n. 1905 la

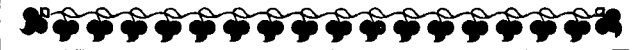
**Direcțiunea**  
institului »Economul« în Cluj.



Direcțiunea institutului »Economul« din Cluj aduce la cunoștință, că pentru institut având lipsă de circa **60 metri** □ **lemne bune de foc**, pe calea concurenței publice voiește a se asigura.

Ofertele în scris pe lângă amintirea calității lemnului și prețul unui □ mtr. se pot înainta direcțiunii până în **20 Novembre n. 1905**.

(88) 1—1



**Asociațiunea**  
pentru literatura română și cultura  
poporului român.

---

**BIBLIOTECA**  
Despărțământului Cluj.

---

Nr. 2.

**URSU BROINA**  
de  
**Dr. E. Dăianu.**

---

**Prețul 30 fil.**

---

**CLUJ,**  
Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu.

Biblioteca despărțământului  
**Cluj.**

**Ce să facem?** Plan de lucrare întocmi pentru »Despărțământu Cluj« prin **Dr. Amos Frâncu**. Prețul 20 fil

**Ursu Broina**, povestire, de **Dr. E. Dăianu**. Prețul 30 fil.

### Cărțile Săteanului Român

**Schițe din popor**, de George Stoica. Prețul 10 fil.

**Păcatele noastre**, de Petru Suciu. — Prețul 15 fil.

**Despre păcatele sătenilor**. Căzanie populară, de Ioan Roman. Prețul 20 fil.

La comande se se adaugă și porto postal.

### »RÉVAȘUL«

foaie săptămânală, apare în Cluj.

— Jókai utca 6. —

Abonamentul: **3 cor. 20 fil.** pe an.  
În străinătate **6 franci**.

**Cartea Durerii**, de E. Bougaud. Prețul legată eleg. 2 cor. 50 fil. broșurată 1.50.

**Ierarchia Românilor**, de Dr. A. Bunea. Prețul 3 cor. plus 10 fil. porto.



**Cui îi place să-și îmbrace copiii frumoși** să cumpere haine frumoase și ieftine dela **Stein S. és Trsa, deposit de haine pentru copii, Cluj, Mátyás király-tér Nr. 1.**

Haine pentru fetețe dela 1—14 ani cu 1 fl. și mai sus. — Haine pentru băieți 1—14 ani 1 fl. și mai sus. — Căputuri 1—14 ani dela 2 fl. în sus Pălării, capișoane, șurțe, rochițe, albituri, ciorapi în mare alegere. — Aci se pregătesc corsete după măsură în cele mai noue forme). 79) 15



„Economul” institut de credit și economii societate pe acțiuni în Cluj.

## Convocare.

I. Se aduce la cunoștință publică, că dl *Dr. Aurel Isacu*, în numele său și a d-lui *Gavril Pop* și consoții a prezentat la direcțiunea »ECONOMULUI« în 23 Septembrie 1905 următoarea cerere:

»Onorată Direcțiune! Subscrișii acționari, cari dispunem de 110 acțiunile institutului Economul, ne având încredere în direcțiunea actuală, pentru detragerea mandatului membrilor direcțiunii actuale, am hotărât convocarea unei adunări generale extraordinare. Deși după § 178 din legea comercială nu suntem obligați, totuși depunem 225 acțiuni, dintre cari 152 le accludem aici, iar 73 bucăți acțiuni și anume: *Gavril Pop 30, Ioan Micheș 10, Maria Triff 2, Vasile Hopârtean 2, Dr. Liviu Pandrea 2, Paulina și Aurora Mețianu 20, Andreiu Felderean 1, Valeriu Podoabă 5, Gavril Șandor 1*, sunt depuse la cassa institutului și Vă rugăm să le considerați ca depuse pentru adunarea generală, ce voim a o convoca, adecă mai mult decât 110 parte din totalitatea acțiunilor și ne rugăm prin plenipotențiatul nostru — I. avocatul *Dr. Aurel Isacu*: ca să binevoiați a convoca adunare generală extraordinară cu următoarea ordine de zi: 1. Amovarea direcțiunii actuale. 2. Alegerea unei noue direcțiuni. Cu stimă: *Dr. Aurel Isacu m. p.* și ca plenipotențiatul lui *Gavril Pop canonic, Maria Vlassa, Ioan F. Negruțiu profesor, Andrei Felderean preot, Valeriu Podoabă proprietar, Gavrilă Șandor proprietar, Tului Roșescu protopop, Valeria Coșbuc n. Rus, Iacob Rus preot pentru Emilia Rus, Elena Onciu n. Rațiu, Andrei Todoran proprietar de tipografie, Ioan Micheș proprietar, Rosalia p. Baldi, pentru biserica gr.-cat. din Cluj-Mănăstur Ioan Borza curator prim. Dr. Liviu Pandrea cand. de adv., Paulina Mețian și pentru Aurora Mețian, Alesandru Borza, D. Monastirean, Vasile Hopârteanu și Maria Triff n. Man«.*

II. În aceasta chestiune direcțiunea »Economului« a fost convocat adunarea generală extraordinară a institutului pe 18 Ianuar n. 1906, care convocare direcțiunea în urma deciziunii aduse în ședința de azi, o *declară revocată*.

III. Tot de odată se aduce la cunoștință publică, că direcțiunea »Economului« voind a să conforma dorințelor exprimate din mai multe părți referitoare la termin, precum și avizului cuprins în decisiunea Nr. 11.185 11.224 11.233 11.246—1905 polg. a On. tribunal reg. din Cluj ca for comercial, a decis ca în urma cererii D-lui *Dr. Aurel Isac* făcută în numele său și a D-lui *Gavril Pop* și consoții publicate în vederea § 17 din statute în punctul I. (prim) de mai sus, se convoacă adunarea generală extraordinară a institutului la termenul de 28 Novembre n. a. c.

IV. În urma acestei deciziuni prin aceasta, conform §§ 17 și 18 din Statute se convoacă

## Adunarea generală extraordinară

a »ECONOMULUI« institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj, pe ziua de 28 Novembre n. 1905 la 10 oare a. m. în sala de ședință a institutului din Cluj (Strada Wesselényi Miklós Nr. 26 etagiu I.) și se pun la ordinea zilei următoarele

### OBIECTE DE PERTRACTAT:

1. Decisiune asupra cererii înaintate prin dl *Dr. Aurel Isac* și soții pentru amovarea direcțiunii
2. Alegerea nouei direcțiuni.

În privința exercitării dreptului de vot Domnilor acționari li-se atrage în particular atențiunea la dispozițiile §§-lor 19 și 20 din Statute.

Din ședința direcțiunii »ECONOMULUI«, ținută la 3 Novembre 1905.

**Dr. Elie Dăianu** m. p.  
vice-președinte.

**Dr. Amos Frâncu** m. p.,  
director executiv.

## Weisz & Comp.

Atelier și magazin  
de haine pentru bărbați și copii.  
Cluj, Strada Deák Ferencz nr. 9.

Reîntorcându-mă din călătoriile pentru cumpărările de toamnă, îmi iau îndrăzneala de a atrage luarea aminte a p. t. public și părinți asupra prăvălii și magazinului nostru bogat, provău cu efectul de bărbați și de copii, fiind în stare de a faceți și cele mai delicate comande.

Mare magazin de țesături engleze și scoțiene. Magazin mare de haine gata din pregătire proprie, de blănării și de bunde de oraș și de călătorie, paltoane sport și daneze de piele și alte mărfuri aparținătoare acestui ram.

O singură târguială de probă poate încredința pe ori-cine despre aceea, că firma noastră e cel mai bun și mai ieftin isvor de cumpărare.

Cu stimă cere părtinirea prețioasă a p. t. public

(82) 4—20

Weisz & Comp.

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârchiuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 45 57—.

UN

## Culegător-tipograf

află aplicație numai decât în tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu din Cluj, Str. Ferencz József-út 58.

Condiția e stabilă!

## În atențiunea miresei!

Serviciu de porțelan de Karlsbad, minuat. executat, colorat, complet pentru 12 persoane de la 15 fl. în sus. — Serviciu de sticlărie pentru 12 persoane 33 bucăți 2 fl. 95 cr.

Lampe, atârând, cu eigă 3 fl. 95 er.

Serviciu de tee și cafea 2 fl. 80 cr. — 3 fl. Obiecte de argint de china — Daruri ocazionale — rame pentru icoane, lampe de grădină, etc. în prețurile de fabrică.

La comande din provință mă rog a însemna cea din urmă stațiune de tren.

**Somlyai,** Succesorul **Müller.**

magazin de sticlărie și porțelanerie

Cluj, Kossuth Lajos u. nr. 4.

NB. Fieștecine dacă cumpără în preț de 10 coroane, primește portretul seu în mărime naturală, cu totul gratis, numai pentru rame plătește 3 coroane. (80) 23—52

## „LUCEAFĂRUL”

Revistă pentru literatură și artă.

Anul IV.

Apare de 2 ori pe lună în Budapesta.

ABONAMENT:

Ediția simplă: Un an 12 coroane. În România și străinătate 16 cor. 6 luni 6 cor. În str. 8 cor. Pentru preoți săraci, învățători și studenți: Un an 7 cor., în străinătate 12 cor. Ediția de lux: Un an 20 cor. În România 25 c. 6 luni 10 cor., în străinătate 12 cor. 50 bani.

Magazin special de pălării:

La „Regele Pălăriilor” — A „Kalapfarkály”-hoz

(77) Cluj — Piața „Regele Matia” Nr. 17. 23—25

Foarte bogat deposit de pălării din țară și străinătate — pentru bărbați și copii, — cilindre și în chipie de vânat și sport.

Pentru preoțimea orientală tot-deauna se află în Magazin pălării după moda preoțească, moi și tari.

Comandele din provincie se execută punctuos. Trebuie comunicată mărimea capului în centimetri. Intreprindere specială!

Cele mai ieftine prețuri fixe.

## »SĂMĂNĂTORUL«

Revistă literară săptămânală. — Anul IV.

Apare în

București. Strada Regală Nr. 6.

Esemplarul: în țară 20 bani; în străinătate 25 bani.

Abonamentul anual: în țară 10 lei, în străinătate 12 lei.

Numeri singuratici din esceleanta revistă, dirigită de N. Iorga, se află de vânzare în fiecare Duminică la »Révașul« (Jókai u. 6).

## FĂT-FRUMOS

REVISTĂ LITERARĂ DIN BÎRLAD

Anul al II-lea.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 6 lei. — Numărul 25 bani.

În străinătate 8 lei. — Numărul 30 bani.

Redacția și Administrația: Strada Speranței 34.

Tipografia

## »CARMEN«

PETRU P. BARIȚIU

CLUJ

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în bransa acestei măestrii, executându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui *Erich Fabritius* din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.